

házon, Nemzeti Kaszinón, Akadémián, a szabadelvű-kör épületén.

Impozánsul nyilvánult a fájdalom és gyász ország-szerte az ev. ref. egyházban, melynek a boldogult nemcsak holtáig a leghűbű fia, hanem ifjuságától kezdve legnagyobb támasza, vezérlő szellemé volt. Bánat és meghatottság űlt az arcokon mindenfelé; az árvaság szomorú éjszakájának borongó hangulata, az elhagyatottság gyászos érzése látszott a szemekben. Templomokra és iskolákra gyász-lobogókat tűztek; az elhunyt nagy érdemeit jegyzőkönyvekben méltatták; a gyászoló-családhoz részvétiratokat intéztek; küldöttségek mentek, koszorúkat vittek és küldtek a temetési szertartáshoz.

A temetés f. hó 25-én délután ment végbe. Ott volt a kormány, a képviselőház tagjai; külföldi diplomaták nagy számban; az erdélyi egyházkerület, Bethlen-kollégium, nagyenyedi ev. ref. egyházmegye és egyházközség, a dunántúli egyházkerület és Biharmegye küldöttsége, az alsófehérmegyei orsz. képviselők testületileg, a fővárosi hivatalos világ teljes számban és a nagy közönség beláthatatlan mennyiségben. A gyászbeszédet Antal Gábor dunántúli ev. ref. püspök tartotta, megindító hangon tolmácsolva a református egyház s az egész magyar haza veszteségét. Este a nagy halottat Gesztre szállították, hol tegnap helyezték örök nyugalomra.

A nagy ember már a történelemé; ami benne halandó rész volt, az az enyészetnek adatott. De mert a nemzet legnagyobb érdekeit szolgálta, s mert egy egész korszak az, melyet róla fog elnevezni a história; emléke örökké élni fog s annál fényesebbé válik, minél inkább távolodik tőle a politikai pártszenvédelek zűrzavara.

SZEMLE.

A kormány és a költségvetés. A kormányt komolyan foglalkoztatja a költségvetésnek hosszadalmassága, amit indokol még az a körülmény, hogy az indemnitási idő alatt elintézendő a pénzügyminiszter által benyújtott konverzió-javaslat is. Miután még öt tárca költségvetése van hátra, nyilvánvaló, hogy a husvétii szünet által is megrövidített indemnitási idő alatt a Ház a költségvetéssel, az appropriációval is nem fog elkészülni s annál kevésbé lesz a főrendiház abban a helyzetben, hogy a maga részéről is letárgyalja a költségvetési törvényjavaslatot. Így tehát a költségvetési törvényt április végére a kormány aligha kaphatja meg. Ennek folytán fölmerült a szüksége annak, hogy a kormány újabb felhatalmazási javaslatot lépjen a Ház elé, ami a M. N. értesülése szerint meg is fog történni. Az új indemnitást a kormány egy hónapra fogja kérni.

Zichy Jenő gróf nagyszabású beszédet mondott f. hó 22-én a kereskedelmi tárca költségvetésének tárgyalása alkalmával. A gróf harmincz évre terjedő közigazgatási munkásságának bőséges tapasztalataiból érdekes tanulságokat és sok megszívlelésre méltó dolgot mondott el. Sajnálattal látja, hogy a két legfontosabb közigazgatási tényezőt: a mezőgazdaságot és ipart, egyesek szembe akarják állítani; holott azok egymásra vannak utalva s egymást természetesen kiegészítik. Annnyira, hogy azt tekinti ideális állapotnak a közigazdaság terén, hogy nyers terményeinket mi magunk dolgozzuk fel. S ha a társadalomnak tőke vagy vállalkozó kedv hiánya miatt nincs ereje ezt a természetes kapcsolatot kihasználni és erősíteni: akkor kényszeríteni kell a törvényhozásnak az önálló vánterület felállítása által. Bírálja a gyáralapítás eddigi módszerét s megfelelőbbet ajánl a miniszter figyelmébe.

A „Lakatosárugyár r.-t.“ közgyűlése.

Folyó hó 25-én volt a nevezett társulat évi rendes közgyűlése Gáspár János elnöke alatt. A részvényesek szép számmal jelentek meg. Az előterjesztett igazgatósági jelentés a következőképpen hangzik:

„T. Közgyűlés!

Részvénytársaságunk VII. üzleti-évről szóló jelentésünket van szerencsénk a következőkben megtenni:

A mérleget melyet az alapszabályoknak megfelelőleg kinyomattunk és minden egyes részvényesnek megküldöttünk, tisztelettel kérjük felolvasottnak tekinteni.

Kinos érzéssel tapasztalta bizonyára minden egyes részvényes azt a nagy anyagi veszteséget, amely részvénytársaságunkat az 1901. üzletévben érte és amely alkalmas arra, hogy gyárunk fennállhatósága iránt alapos kételyeket támasszon bennünk.

Valóban nehéz ezen nagy veszteséget kellően érthetővé tennünk, mert azon okok egy része, amelyek azt előidézték, annyira belső szervezetünkbe vágók, hogy azokat megérteni csak azok volnának képesek, kik a gyár üzemével éveken át behatóan foglalkoztak.

Igy csak nagy vonásokban akarunk reá mutatni azon körülményekre, amelyek az ideai mérlegünkre oly káros behatással voltak. Ezek pedig a következők:

1. Alapszabályunk 33 §. b) pontja értelmében az anyagkészlet árkelet szerint veendő fel. Tekintettel arra, hogy a nyers anyag ára az utolsó időben tetemesen alább szállott, nem vehettük sem a nyers anyagot, sem a készáru azon értékben fel, mint amelyben azt beszereztük, hanem csak tetemesen olcsóbban. Mert ha kerü-költség értékeiben vettük volna azt fel, ugy az oly ár volna, melyben értékesíteni ez idő szerint nem lehetne.

Az ebből következő veszteség a nyers és kész anyag árának mintegy 6—6¹/₂% teszi ki, mely számszerűleg kifejezve, mintegy 6000 korona veszteséget jelent.

2. A múlt évi 2450 kor. 97 fillér veszteség, mely a jelen mérleg veszteségében benn foglaltatik.

3. A leltározás alkalmával ócska vasnak felvett mindazon — eddig nagyobb értékben leltárba tett — anyagok, melyek idővel használhatatlanná váltak.

4. Azon valószínű anyagpazarlás, melyre alábbi számok engednek következtetni:

Ugyanis, elhasználtunk 1900. évben 104,000 korona értékű nyers anyagot, 1901-ben pedig 98,000 kor. értékűt, tehát csak 6000 koronával kevesebbet, mint 1900-ban, és dacára, hogy forgalmunk 14,000 koronával kevesebbedett, áru-készletünk mégis 23,000 koronával csökkent. Más magyarázata ennek nem lehet, mint az, hogy időnként lelketlenül és pazarul bántak anyagkészletünkkel. Üzemvezetőnk, igazgatónk hónapokon át igénybe voltak véve a kolozsvári vasgyárral való egyesülés létrehozásában, s ilyenkor a gyári személyzet igen kevés felügyelet alatt dolgozott. Veszteségünknek legnagyobb részét e körülménynek kell betudnunk és annak, hogy éppen az üzleti felügyelet hiánya miatt a munkaerő nem használtatott ki eléggé, míg a reá fordított költségek szaporodtak, és aligha nem ezek okozták veszteségünknek legalább felét.

5. Üzleti költségek címén mintegy 4000 koronával költöttünk többet, mint az azelőtti évben. Mire? A kolozsvári vasgyárral való egyesülésért áldoztunk mintegy 1500 koronát. Kifizettük üzleti költségek terhére illeték címén a részvényekre kirótt 732 koronát; terhére eské s számlának továbbá a már a múlt évben elhasznált anyagokról szóló több oly utólag benyújtott számla, amely csak az idén jutott tudomásunkra és fizettetett ki, holott azok az elmúlt üzleti évet terhelték volna.

Ha e tényezőket mind figyelembe vesszük és mérlegeljük, bizony érthetővé válik előttünk a nagy veszteség.

Most arra a kérdésre térünk át, vajjon az igazgatóságot nem terheli-e a mulasztás vádja ezért a kedvezőtlen eredményért?

Az igazgatóság, mint eddig, ugy ez évben is egész köteleességtudással teljesítette feladatát; ellenőrzési és felügyeleti jogát a legnagyobb mértékben gyakorolta. Létesítette, a múlt évi közgyűlés határozatának megfelelően, az új üzleti szabályzatot, amelyet a határozat értelmében minden egyes részvényesnek meg is küldött. E szabályzat életbeléptetése ellen Junász Lajos akkori gyárvezetőnk, érthetetlen okokból, a legerélyesebben tiltakozott, és az igazgatóság, tekintettel arra a körülményre, hogy Junász Lajos volt a moztatója a kolozsvári vasgyárral tervezett egyesülésnek, — melyet mindnyájan miut kedvező megoldást óhajtottunk — kénytelen volt a múlt évben tartott rendkívüli közgyűlésen felhatalmazást kérni arra, hogy az új üzleti szabályzatot csak akkor és azon időben léptesse életbe, ha, vagy amidőn bizonyossá fog válni, hogy a kolozsvári vasgyárral való egyesülés nem következik be. Október hóban bizonyossá vált, hogy az új gyár nem jön létre, s ekkor igazgatóságunk, a határozat értelmében, a szabályzatot életbe léptette. Erre nyomban bejelentette Junász Lajos gyárvezetőnk felmondását, és állását, a felmondási határidő leteltével, f. évi február hó 6-án tényleg el is hagyta.

Jobbat teremteni az új gyár létrehozásával állott szándékában az igazgatóságnak, és sokat nézett el azért, hogy akadályokat az egyesülés elé ne gördítsen.

Ennyit hozunk fel igazolásunkra.

Tisztelt Közgyűlés! Minden vállalat sok nehézséggel küzd, míg a biztos létalapot magának megszerzi. Szakismeret és tapasztalat hiánya, számításművelés tévedések, szükségessé váló változások keresztülvitele, tájékozatlanság a gyártott cikkek kellenőssége tekintetében, és ezzel kapcsolatban oly gépek beszerzése, melyek nélkülözhetők lettek volna, mind oly tényezők, melyek áldozatot követelnek. De ezen áldozatok nem vesztek kárba, ha azokból a kellő tanulságokat le tudjuk vonni. Tele van ily tanulságokkal gyárunk 7 éves története. Tanultunk és tapasztaltunk, és bízunk abban, hogy ezeket értékesítve és a balsikertől el nem csüggedve, vállalatunkat jövedelmezővé fogjuk tenni.

Reményünk arra alapítjuk, hogy:

1. Kedvezőbb üzleti összeköttetések által a bevásárlásnál évente 5—6000 koronát fogunk megtakarítani.

2. Hogy tisztviselői fizetések címén 2000 koronával kevesebbet fogunk költeni.

3. Hogy munkaerőket másképpen szervezve, sokkal többet fogunk termelni, mint az azelőtti években, a mi által cikkekink előállítás költsége jóval alább szállana.

4. Azon kiadásoknak, melyek üzleti költség címén szerepelnek, a régi alapra való leszállítása által.

Ezt elérhetőnek véljük azért, hogy minden improductív kísérletezéstől és anyagi erőnket meghaladó vállalkozástól tartózkodni fogunk.

E címén 4—5000 koronát gondolunk évente megtakarítani.

5. Hogy a tisztviselő személyzet hatáskörét korlátozzuk, azaz szűkebbre szabjuk, az igazgató hatáskörét pedig nagyobbitjuk; következképp az eddigi üzletvezetői állást megszüntetjük.

Azt hisszük, hogy az itt felsorolt számok, melyek a legszigorúbb számítás eredménye, a t. részvényeseket meggyőzik a felől, hogy helyzetünk, ha nagyon súlyos is, de még nem vészes, és legyen szabad remelnünk, hogy a múlt évi balsiker a közgyűlés t. tagjainak az igazgatóságba vetett bizodalnát nem ingatta meg.

Ezek alapján tisztelettel kérjük jelentésünk tudomásul vételeit és indítványozzuk:

Mondja ki a közgyűlés határozatképpen:

1. Hogy az 1900. és 1901. évi veszteség fedezetére leír a részvénytőkeből 25⁰/₀-ot, azaz 28750 koronát, és a még hiányzó 1347 kor. 20 fillért a tartalék-alapból fedezze.

2. Hogy az igazgatóságnak az 1901. évi számadás alól a szokásos felmentvényt megadja.

Tisztelettel kérjük mindket indítványunk elfogadását.

A közgyűlés a jelentést némi vita, vagyis inkább felvilágosítás után egyhangulag elfogadta s a veszteség fedezésére nevez az előterjesztés értelmében határozott. A felügyelő-bizottságba dr. Dobozi Vilmos részvényes választatott.

Reméljük, hogy ez a kitűnő gyártmányaival jó hírre emelkedett társulat, mely városunknak egyik nagy-szabású közigazgatási nevezetessége, viszonyai rendezésének az eddiginél sikeresebb útjára lépven, nemcsak legyőzi az eleje tornyosuló akadályokat, hanem a szervezetében rejlő életerővel rövid időn virágzásra jut.

Irodalom.

A nagy per, mely ezer év óta tart s ma sincs vége. Ezen a címen jelenik meg Eötvös Károlynak, az Egyetértés szerkesztőjének, legújabb műve. A nagy mű első részének közlését az Egyetértés vasárnapi számában kezdte meg, s nincs kétség benne, hogy nemcsak Magyarországon, hanem az egész világon a legnagyobb érdeklődéssel fogadják majd ezt a művet. A cím kifejezi a tartalmat. A „nagy per“ről van szó; arról a szörnyűség-kkel, iszonyatosságokkal terhes perrel, amelynek összes vádjai valamikor a kereszténység ellen is irányultak, de amelyek, egy körülbelül négyezer éves a szenvedés és elnyomatás alatt görnyedő faj ellen újra meg újra föltámadnak. Eötvös Károly a maga mesteri tollával különösen a tiszaezslári nagy per fogja leírni, annak összes titkait fogja leleplezni s emlékeit, észleleteit, megfigyeléseit fogja a közönség elé tárni. Ösmertetni fogja ezenkívül a bazini per a 16-ik, a sárosmegeit a 18-ik századból és a peeri hasonló ügyet. Eötvös Károly memoírjai eddig is óriási feltűnést keltettek és a kortörténelem olyan titkait fedték föl, amelyeket senki sem ösmert, amelyekről sejtelmé senkinek sem volt. De ezek a memoírok még az előbbieknél is becsebbek, szinte aránytalanul érdekesebbek lesznek. Egy egész üldözött faj sorsára vetnek világot ez emlékezők s a szörnyű vérvád természetét emelik ki abból a homályból, amelybe a fanatizmus, az elvakultság, a vallási őrgöngés burkolta, hogy a hiszékenyeket elámitás és a vallási dühöt ébren tartás. Ez a per a tiszaezslári nagy per története lesz annak minden rejtelmével, szinfal mögötti mozgalmaival együtt. Eötvös Károly, aki mint védő ezt a per vezetete és irányította, nem szakmüvet fog írni ez anyagból; nem olyant, amelyet csak jogászok, vagy orvosok értenek meg. Ezt a nagy művet minden érző és gondolkozó és minden művelt ember számára írta; hasonló hozzá a világirodalomban alig van; a magyar irodalomban egyáltalában nincs.

Nehezen várt vendég. A fővárosban szombaton reggel, a vidéken vasárnap reggel nagy a nyugtalan-ság a gyermekszobákban. Az apróságok sürögnek-forognak, miaduntalan az ajtóhoz futnak és kinéznek az udvarra, majd az ablakon át az utcára. És ahogy az egyik elkiáltja magát, hogy: jön, jön, örömmujongásba törnek ki mind. Jön a nehezen várt vendég! Jön a

levelhordó, ki hozza a Kis Lapot, a gyermekek legkedvesebb gyermeklapját, melynek minden egyes száma új örömet, új szórakozást hoz magával. A most folyó felében már a második nagyobb elbeszélést közli. Címe: A csillagszemű juhász, és a legszebb magyar népmesét szövi művészi egészszé. E hosszabb elbeszélése kívül, melynek szerzője Sebestyén Ede, minden számhoz kisebb történeteket, meséket, jeleneteket, tréfákat, rejtvényeket. A folyó évi januárban megindított új rovatok az utóbbi számokban újra gazdagodtak egygyel. Címe: Apróságok a szomszéd világból. Célja, hogy szórakoztatva juttassa a gyermekeket hasznos tudnivalókhoz, mint azt az Ezermester rovatba foglalt közlemények is teszik, melyek játékműködésükön keresztül fizikai kísérleteket mutatnak be az apró olvasóknak. Kunos Ignác minden második számban egy-egy török mesét ír. Nagy Endre pedig Kerekes Palkó kalandjaival és egyéb tréfákkal mulattatja a Kis Lap olvasóit. Állandó rovatok még az iskolai életből vett apróságok, a találós versek, a fagas kérdések, az innen-onnan Szóval Forgó baci és társ-szerkesztője, Roboz Auror, valamint a lap piktorai is mindent megtesznek, hogy a Kis Lap minél változatosabb tartalommal, minél szebb képekkel jelenjen meg, és hogy a Kis Lap maradjon az, ami most: a gyermekek legkedvesebb, nehezen várt vendége. A Kis Lap előfizetési ára negyedévre 2 kor., mely összeg a lap kiadóhivatalához (Budapest, Kerepesi-ut 54.) küldendő.

Vegyes hírek.

— **Lapunk t. olvasóit kérjük, hogy előfizetéseiket, valamint a hátralékokat a kiadóhivatalhoz sürgősen be- küldeni sziveskedjenek.**

— **Tisza Kálmánnak**, mint a magyarországi ev. ref. egyház egyetemes konventje elnökének, temetésén a ref. egyház is hivatalosan részt vett. Az erdélyi ev. ref. egyházkerületet, a Kolozsvárti székely egyházi főhatóság intézkedése szerint, nagy küldöttség képviselte; az egyházkerületi Igazgató Tanács küldöttségét dr. Bartók György püspök vezette, azonkívül az erdélyi kerületből az összes egyházmegyék, kollegiumok és a püspöki vizsgálat alatt álló egyházközségek képviseltették magukat. A nagyenyedi egyházmegye képviselőiben jelen voltak: gr. Bethlen Bálint, gr. Bethlen Sándor egyházmegyei gondnokok és Jancsó Lajos m.-ujvári lelkész, egyházmegyei főjegyző. A helybeli Bethlen-kollegium képviselőiben Zeyk Dániel főgondnok, Fogarasi Béla főgimn. igazgató, Váró Ferenc és dr. Farnos Dezső tanárok, a nagyenyedi püspöki vizsgálat alatt álló egyházközséget képviselték: Zayzon János koll. vallás- tanár és presbiter, valamint a kollegium képviselőiben megjelent tanárok, mint egyúttal állásuknál fogva presbiterek. Az egyházközség keleti tanácsa e tárgyban f. hó 24-én rendkívüli ülést tartott, s abban intézkedett az országos gyászban való részvétel módjairól. Határozatilag kimondta, hogy a temetés napjánként többször és a temetés idején (25-iken delután) egy óra hosszat harangozzanak, a toronyra gyászlobogót tűztek ki s hivatalos képviseltetéséről — amint már fentebb jeleztük — gondoskodott.

— **Török Bertalan**, városunk orsz. képviselője, fővárosi tartózkodását megszakítván, vármegyénk mai napi közgyűlésére városunkba érkezett.

— **Bimbóhullás.** Fogarasi Erzsike, Fogarasi Albert kollégiumi tanár másfél éves lánykája, f. hó 23-án agyhártya-gyulladás következtében elhunyt. A derek család fájdalommal teljes részvétünkkel osztozunk.

— **Halálozás.** Csiky Berta férjezett László Kálmánné mint édes anyja és László Kálmán mint mostoha apa szomorúan tudatják, hogy fiok, Bodóla Endre, a marosvásárhelyi ev. ref. kollégium I. gimnáziumi osztályában tanuló növendék, élete 12-ik évében márczius 23-án éjjeli fél 11 órakor meghalt.

— **Vashid.** A kereskedelmi miniszter rendelete folytán még a folyó évben vashid épül a patakknak Tövis-utcai átjáróján. F. hó 24-én volt a hid környékének felvétele és megvizsgálása. Örömmel üdvözljük ezt a hírt, mely közlekedésünknek, városunk rendezésének legnagyobb kérdéseit egyikét, keríti megoldásra.

— **A Nagyenyedi Könyvnyomda és Papír- árúgyár rt.** f. hó 25-én d. u. 3 órakor tartotta meg évi rendes közgyűlését. Az elmúlt üzlet-év történetét és zárszámadásait Lázár István igazgató terjesztette elő. Az előterjesztés részletesen ismertette a mérlegnek különösen a múlt évitől eltérő jelenségeit; ismertette a nagy költségű 100 munkáslány számára berendezett dobozgyár szervezetét, költségeit és a vele kapcsolatos házi ipar fontosságát. A közgyűlés a jelentést tudomásul vévén, a felügyelő-bizottság javaslatára a mérleget elfogadta s a felmentvényt megadta. A társulat minden szelvényt 5%-al vált be f. é. ápril

30-án. Igazgatósági tagnak Horváth Miklós, felügyelő biz. tagnak dr. Dobozzy Vilmos és Benedek Gábor választották.

— **A nagyszebeni cs. és kir. hadapródiskola- lába** az 1902/1903. (szeptember 21.) iskolai év kezdetével az első évfolyamba 40 növendék, a második és harmadik évfolyamba pedig, esetleges hiány beálltával, a megfelelő számú növendék vétetik föl. Az első évfolyamba való felvételhez négy, legalább is „elegséges” eredményű reál, gimnáziumi, vagy magyar polgári iskolai osztály elvégzéséről szóló bizonyítvány előmutatása szükséges. A tanpénz jelölt atyja állásához mérten évi 300, 160, illetve 24 korona. A többi általános felvételi feltételek, továbbá a felvételre vonatkozó folyamodványok fogalmazása „A csász. és kir. hadapródiskolák jelöltjeinek felvételére vonatkozó szabályok”-ban található (kaphatók a legközelebbi cs. és kir. hadapródiskolánál 40 fillér és a postaköltség előleges beküldése esetén). A felvételi folyamodványok legvégső határideje 1902. augusztus hó 15-ike. A folyamodványok azonban az 1901/1902. egész évre bizonyítvány megszerzése előtt semmi esetre se nyújtandók be.

— **Alexandra királyné és a madárpusztítás.** Jószívűségének adta tanújelét Alexandra angol királyné amidőn akciójába lépett a madárpusztítás ellen, amely különösen az utóbbi években borzasztóan pusztít a divat érdekében. Nemrég történt ugyanis, hogy egy londoni kereskedő szerződést kötött London egyik legnagyobb divatárúzával tízezer sárllyott szállítására, amelyet a kereskedő kalapdíszítési célra használt volna föl. Ez a hír tudomására jutott Florence Dixie költőnőnek is, aki erélyesen protestált az embertelenség ellen, amely a divat szeszélyének állt szolgálatába. Versekben kelt ki a barbar pusztítás ellen s verseiből több példányt küldött a királynak s királynénak. A verseket figyelemmel olvasta végig a királyné s Knolly nevű udvarhölgyével levelet íratott a költőnőnek, amelyben többek között így ír az udvarhölgy: „Verseit átadtam a királynénak is s a királynak, s biztos vagyok benne, hogy ő felségeik mindent el fognak követni, hogy az oklatan madárpusztítást csökkentsék.” Angliában, kivált az utolsó években, millió számra érkeznek a legritkább s legszebb madárfajok tollai. Veneziában a múlt évben két millió madarat pusztítottak el a divat szent nevében. Egy londoni kereskedő kijelentette nem rég, hogy tizenkét év előtt, amikor meg a divat nem pusztította oly könyörtelenül a madarakat, két millió madarat adott el. Nemrég is 300 ezer megöt madár érkezett Londonba, s könnyen érthető az a felhőborodás, amelyet a tulságos madárpusztítás keltett London egyes köreiben s az akció élén nem kisebb személyiség fog állani, mint az angol királyné.

— **A nagyenyedi harisnyakötő-gyár** lapunk mai számában megjelenő hirdetésére e helyen is felhívjuk a közönség figyelmét.

— **A láb.** A német újságok, amelyek különben nem valami nagy örömmel látják azt, ha az angol gyarapodik, most valóságos diadallal hirdetik világgá a brit nemzet egy újabb növekedését. Az öröm magyarázata, hogy ez a nagyobbodás az angol nők — lábán mutatkozik. Beesületes lábbeli-művészek megállapították, hogy az angol niszkek és ladik lába az utolsó husz esztendő leforgása alatt tetemesen megnagyobbodott és hozzá képest még a német delnőke is valóságos piszkó. Már pedig ebben a dologban a németek szívesen beírják a második helyre, ha már nem lehet az övek — a harmadik. Az angol lábbeli-készítők ujabban kénytelenek olyan számú női cipőket csinálni, amilyen számot előzőt egyáltalában nem is ismertek. Az okát ennek a nem éppen öröndetes fejlődésnek abban gondolják, hogy az angol hölgyek roppant sokat tornáznak, kerékpároznak, úzik a testgyakorlás minden fajtáját. Meg kell azonban jegyezni, hogy az angol nő lába, ha még oly nagy is, arányos a természetével, mert a tornázás egyformán fejleszt a test mindenik részét. London utcáin olyan pompás növésű, igazán fejedelmi megjelenésű nőket lát az ember, aminőket másutt ugyan hasztalan keres. Ezeknek a szép szál teremteseknek bizony nem szabad hibául felróni, hogy a lábuk nem kisebb, mint amilyenre szükségük van. De meg ami a cipőt illeti, azt se szabad elfelejteni, hogy Angliában senki se visel kisebb cipőt, mint a mekkora a lába, ha a lába nem is piczi. A kínai divatot Londonban nem fogadják el Inkább — örüljön a német!

— **Gyomorhajosoknak!** Orvosi véleményekben és elismerő iratokban étvágytalanság, gyomorgyengeség, emésztési zavarok, főfájás (ha az gyomorhajból származik) és sok egyéb gyomorhaj ellen a legmelegebben, sőt sokszor a hála szerfölött magasztaló kifejezésekkel ajánlják és dicsérik a Brády-féle Máriacelli gyomor- cseppeket. A Máriacelli gyomorcseppek, kipróbált hatásuknál fogva, tényleg világhírnek örvendnek s azok csekély ára — kis üvegben 40 kr. nagy üvegben 70

kr. — lehetővé teszi, hogy mindenki egy kitűnő házi- szerhez jusson. Kapható a legtöbb gyógyszerárban; de határozottan Brády-féle Máriacelli gyomorcseppeket kell kérni s vigyázni kell a védjegyre és aláírásra, hogy utánaotoktól meg legyünk védve.

— **Lelkészek, tanítók, kántorok** s mind azok, kik hangjuk tisztaságát és ércességét épségben tartani óhajtják, használjanak Réthy-féle pemetefu-cukorkát, de a bevásárlásnál arra vigyázzanak, hogy valóban Réthy-félet kapjanak, mivel számos utánzata van.

— **„Érmelléki első szőlőoltvány-telep” (Nagy- Kágya)** hirdetését a t. cz. olvasó közönség szíves figyelmébe ajánljuk.

Közgazdaság.

A repce ellenségei és az azok elleni védekezés.

Köztudomásu, hogy egy kultúrnövénynek sincs oly tömördek ellensége, mint a repcének. Bogarak, lepkek, legyek, tetvek százai és ezrei lepik el a viruló repce- vetést s pusztítják annak szárait, levelét, gyökerét, virágát s fiatal termését.

A következőkben csak a fontosabbakat soroljuk fel, ahol lehet, megjelölve egyúttal a védekezés módját is. Első sorban említendő a repcefénybogár, mely egy sötétzöld színű, fémcs fényű bogárka, mely a repce virágán él és többnyire a magképződés teljes elmaradását eredményezi. Irtását úgy eszközöljük, hogy egy erős vászonból készült hálóból razzuk a bogarakat s azután megsemmisítjük. Jelentékeny károkat okozhat a cserebogár, melynek álcája a gyökereket rágcsálja, kifejezett bogara pedig a virágot pusztítja. Irtására való tekintettel védelembe veendő első sorban is a cserebogár természetes ellenségei ugyint a vakond, varju. Amit pedig ezek meghagynak, azt pusztítsa el az ember a pajorok összeszedése által.

Érzékeny veszteséget okoz azután a repcebolha, amely majustól késő őszig lép fel különböző ivadékokban, melyek a repcefélék leveleit átlukasztják, s a gyenge beczőket kirágják. — Irtásának egyedüli megfelelő eszköze az, ha a repcekorókat a földből mielőbb kiszedjük s elegetjük, hogy a bennök tanyázó álcákat elpusztítsuk. Védelmi eszköz a bolha ellen a chilisaletronnal való fejtrágyázás is, mert ez a növényt rövidebb idő alatti gyors fejlődésre serkentvén, a már erőteljesebb korókat a bolhák nem képesek elpusztítani.

Megemlítendő továbbá a honvéd-bogár, mely a repce virágát és beczőit, továbbá fiatal leveleit rágcsálja. A honvéd-bogár azért is veszedelmes, mert petéi a repcemag közé keverednek, mialta a bogár elhurcoltatik más vidékre is; azért károsítása ellen fő óvó intézkedés a tiszta vetőmag felhasználása, melyet oly vidékről szerzünk be, hol honvéd-bogár nem pusztított. Ha kora tavasszal, midőn a repceföld felülete megszikkadt, a csomókban tartózkodó álcákat megsemmisítjük, ez az eljárás is célra vezet.

Nagy károkat szokott okozni a repce-leveltető is, mely a levelek tápanyagát szívja. Permetezéssel védekezhetünk ellene. Pusztítja a levelet a káposztazöldendék is s különösen annak második ivadéka, akkor, ha az időjárás meleg és száraz. Sajnos, ez ellen nem védekezhetünk. Természetes ellenségei az özöndéknek a fűrkészdarazsak s ragadozó legyek, amelyke tehát közvetve kezünkre játszanak.

Szerkesztői üzenet.

Maros-Ujvár. Teljes készséggel.

Szerkesztőség:

Dr. MAGYARI KÁROLY TÖRÖK BERTALAN.

Kiadó:

Nagyenyedi Könyvnyomda és Papírárúgyár részvénytársaság

Nyomatott a Nagyenyedi Könyvnyomda és Papírárúgyár részvénytársaság könyvnyomdájában.

Nyílt tér.*

Vincze Dániel ny. tanárnak a „Közérdek” multi számában megjelent nyiltteri replikájára érdemleges válaszat nyomban megadom, mihelyt a tárgyalási jegyzőkönyv — melyet az illetékes bíróságnak a tárgyaláson megjelent összes tanuk felvétele végett visszatérjeszttem — végzéssel kiegészítve nekem kézbesítve lesz. Nagy-Enyeden, 1902. márczius 26.

Sallak Árpád.

* Az ezen rovat alatt megjelentekért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

Hirdetés.

Alsófehér vármegye balázsfalvi járásába kebelezett **ohábai körjegyzői hivatalban** még egy körjegyzői irnok, ki az összes jegyzői teendőkben jártas a román nyelvet bírja, havi 30 korona fizetés, lakás s ételmezés mellett sürgősen felvétetik.

Ohába, 1902. márczius 18.

Soós Nagy Ferencz,
körjegyző.

126 1-1

KIS HIRDETÉSEK.

Minden hirdetés 10 szög 40 fillér, azon túl minden szó 4 fillér. A hirdetés bélyegdíjmentes. Levélbeli tudakozódásra szivesen válaszolunk, ha postabélyeg mellékeltek. Hirdetéseket a kiadóhivatal veszi fel.

A magyar nemzet története, 10 kötet (diszkötésben), szabad kezű eladó. Jekel János gazdatiszt. Tóth-utca 7. sz.

Tóth-utca 7. szám alatt **két szoba** és konyha kiadó. Értekezhetni ugyanott.

Aki állást vagy személyzetet keres, küldje be címét a német helyszerzőnek a következő címmel: **Stellen-Boten Braunschweig.**

Kérje minden nyilvános helyen a

„Sport & Salon“ című legegységesebb, leggazdagabb tartalmu, a bel- és külföld legmagasabb és legelőkelőbb körében, klubokban és nyilvános helyeken legelterjedtebb társadalmi lapot, mely családi, társadalmi, művészeti és sport-tudósításokat ingyen közöl.

Megjelenik minden szombaton.

Az előfizetés bármely számmal kezdődhetik s ára egész évre:

Rendés kiadás 24 korona. Egyes szám 50 fillér.
Fényes " 40 " " " 1 korona.
Disz- " 100 " " " 2 " "

Egyes számok megrendelhetők a díjnak levélpostabélyegeken való beküldésével. 3656 17-26

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Bécs, IV. Plösslgasse I.

Svájci óra-ipar.

Csak 16 kor.

„Szakértőknek, tisztelőknek, postá, vasúti és rendőrszolgálatoknak, valamint mindenkinél, kinek jó órára szüksége van, szives tudomására hozzuk, hogy mi az eredeti genfi 14kar. elektro-arany-plaque remontoir órák „Glas-hütte“ rendszer egyedül elrusítását átvettük. Ezen órák antimagnetikus precíziós szerkezettel vannak ellátva, legpontosabban vannak szabályozva és kipróbálva és minden egyes órárt három évi írásbeli jótállást vállalunk. Az óratokok, melyek három fedélből, egy rugós fedélből (Savonette) állnak, pompás és legdivatosabb kiállításúak és az ujjonnan felülállt abszolút változatlan amerikai goldin ércből készülnek, vannak átvonva, miáltal oly eredeti hasonlatosságuk a valódi arany órákhoz, hogy még szakértők által sem különbözethetők meg egy 200 korona értékű valódi arany órártól. A világ egyedüli órája, mely soha sem veszíti el valódi arany minőségét 10.000 utánpótlást és körülbelül 3000 dícsérő levelet kaptunk 6 hónap letelténél. Ára egy úri vagy női órának csak 16 kor. vám- és bérmentve. Minden órához egy börtök ingyen. Legdivatosabb és legelőkelőbb arany-plaque-láncok órák és hőkészítő részere (nyakláncok is) a 3, 5 és 8 korona. Minden meg nem felelő óra kifogás nélkül visszavetetik, miáltal semmi kockázatás. Szetküldés utánvétel vagy a pénz előleges beküldése ellenében. Rendelvények intézendők: **Uhren-Versandhaus „Chronos“ Basel I. (Schweiz).** Levelek Svájcba 25 fillér, levelezőlapok 10 fillér bélyeggel ellátva küldendők. — Magyar levelezés.

azonkívül egy 14karat. aranylemezzel van hárk avonva, miáltal oly eredeti hasonlatosságuk a valódi arany órákhoz, hogy még szakértők által sem különbözethetők meg egy 200 korona értékű valódi arany órártól. A világ egyedüli órája, mely soha sem veszíti el valódi arany minőségét 10.000 utánpótlást és körülbelül 3000 dícsérő levelet kaptunk 6 hónap letelténél. Ára egy úri vagy női órának csak 16 kor. vám- és bérmentve. Minden órához egy börtök ingyen. Legdivatosabb és legelőkelőbb arany-plaque-láncok órák és hőkészítő részere (nyakláncok is) a 3, 5 és 8 korona. Minden meg nem felelő óra kifogás nélkül visszavetetik, miáltal semmi kockázatás. Szetküldés utánvétel vagy a pénz előleges beküldése ellenében. Rendelvények intézendők: **Uhren-Versandhaus „Chronos“ Basel I. (Schweiz).** Levelek Svájcba 25 fillér, levelezőlapok 10 fillér bélyeggel ellátva küldendők. — Magyar levelezés.

Szülőoltványok

Élőkerítés.

Gyermekhalálos betegségek és magvak. Uradalmaknak, községeknek három évi törlesztésre is adatik. Órák tömör, igen gyorsan fejlődő növény övény. Ez az egyedüli, melyből oly órák készíthetők pár év alatt, rendkívül csekély kiadással, melyen nemcsak ember, de szomszédok is, még az apró nyulak sem halhatnak át. Minden rendeléshez rajzokkal ellátott útmutatót és kezelési utasítást mellékeltek. Ez csemeté elég 200 metérre. — Ára 6 frt.

Dícszemetek. Órák jövedelmet biztosító voltánál forva, ennek lényegesen számos gaz aságban az utóbbi időben rendkívül elterjedt. Számos könyvünk ingyen és bérmentve küldetik minden rendelés költségteljes nélkül. Az árjegyzésen kívül meg egy olyan könyvet kap ezzel, ki azt címre ingyen és bérmentve küldetnek, mely minden a ház, vagy család a hol annak tartalmát hasznosra ne fordítanak, városban, falun, pusztán, gazdaság vagy szegény családnál egyaránt. Így még a óráknak is igen érdekesen áll, kikre vonatkozóan nem akarunk, mert benne számos oly közlemények találhatók, melyek mindenre kiterjedő ügy szolgálatát tesznek. Cím: **„Érmelléki első szülőoltvány-telep“ Nagy Gábor** Nagy-Kágya, u. p. Székelyhid.

INCZE ISTVÁN
mészáros és hentes 3711 24-52
árjegyzéke

1902. január 1-től kezdve:

1 kgr. marhahus	kor. 72	fillér
1 kgr. I. oszt. borjúhús	72	"
1 kgr. II. oszt. borjúhús	64	"
1 kgr. III. oszt. borjúhús	56	"
1 kgr. sertéshús	88	"
1 kgr. pörkölt fehér szalonna	20	"
1 kgr. füstölt paprikás szalonna	28	"
1 kgr. császárhús	60	"
1 kgr. sonka	20	"
1 kgr. főzött sonka	40	"
1 kgr. zsir	30	"
1 kgr. lengyelkolbász	28	"
1 kgr. párizsi kolbász	44	"
1 kgr. száraz kolbász	44	"
1 kgr. disznósajt	20	"
1 darab szalvaládé	08	"
1 pár tormásvirslí	08	"

Jó minőség és pontos mérték.

Országszerte elismert, erőscsontú gyors fejlődésű és edzett elsőrendű

magyar bikák,

kiválóan tiszta, csiraképes és olcsó

répamag

50 kilón felül minden mennyiségben kaphatók

gróf Teleki Arvéd úr drassói uradalmában u. p. Konceza. 40 3-5

Vorobicz Kálmán

vászon-, női- és férfidivat-üzlete Nagy-Enyed, Főtér. (Híd mellett.)

Alig pár hónapja, hogy szerencsem van Nagy-Enyed város t. közönségének azon nemes elvét megismerni, hogy amiben csak lehet, „magyar ipart pártol.“ Ótömmel és nyugodtan tettem tehát bevásárlásaimat a tavaszi időnyre, miért is batorkodom fölívni a következőkre n. é. vevő közönségem becses figyelmét:

Perutz Testvérek pápai pamut-, vászon- és chiffon-gyár gyártmányait, mint kitűnő, jó és szép árakra, melyek tartósságban fölül mulnak minden eddigi eshországi gyártmányt.

Kobrák cipő-gyár Budapest férfi-, női és gyermek-cipői, melyek híres tartóssága, esinossága és jóság a külföldiek által is jelesnek van elismerve, mely ugyancsak lehet ám büszkeségünk.

Goldberger-féle budapesti festő-gyár mosó karton, zephyr, molinos, satin és batistjai, melyek moshatóságáról felelősséget vállalok.

Budapesti és aradi paplan-gyárak gyártmányai nálam dús választékban kaphatók, selyem, satin, cachemire és karton minőségekben. Gyönyörűkötött dús raktárt tartok még női ruha-kelmékben, díszekben, ruha és blouse selymekben, női és férfi kész fehérművekben, kész női blousok és alszoknyákban, nap- és esernyőkben, továbbá szőnyeg-, függöny-, ágy- és asztalterítőkből, férfikalap, harisnyák, fej- és zsebkendőkben, béles rövidárúkból.

A magyar ipar támogatásának eszméjével kérem tehát nagybecsű támogatásukat s vagyok

kitűnő tisztelettel **Vorobicz Kálmán.**

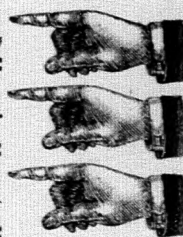
63 15-*

Egyenes tartó valódi halcsontos miederekben nagy raktár.

Ki hazánk földjét tapodja,

legyen azon magyar gyárt-

mányu harisnya.

Van szerencsénk a tisztelt közönség b. tudomására hozni, hogy a helybeli **polgári leányiskola épületében** gyártmányaink elárúsítása végett üzletet nyitottunk.

Harisnyakötőgyárunk berendezése a legmodernebb kiválmaknak teljesen megfelel és gyártmányaink a hasonmémű gyárak termékeivel egy minőség, mint ár tekintetében kiállják a versenyt.

Tekintettel arra, hogy üzletünk első forrása lesz a beszerzésnek, minden általunk gyártott harisnyák eredeti gyári árban számítottanak.

Kimerítő árjegyzék ugyanott kapható.

Tisztelettel

a nagyenyedi Harisnyakötőgyár

Intézősége.

130 1-3

Állást nyernek. Az Országos Pályázati Közlöny útján, mely az országban betöltendő összes állásokat közli, állást nyernek: ipari és kereskedelmi, mező- és erdőgazdasági és műszaki tisztviselők, községi jegyzők és jegyzőirnokok notisztviselők, kereskedelmi alkalmazottak és gyakornokok. Előfizetési ára 1/4 évre 4 korona. Mutatványszámokat 30 fillér beküldése ellenében küld a kiadóhivatal Budapest, Rökk Szilárd utca 27. Álláskeresési beiktatásnál minden szóért 2 fillér, vastagabb betűvel 4 fillér, nyílt térben pedig minden szóért 6 fillér fizetendő, mely hirdetéseket legkésőbb csütörtökig fogad el a kiadóhivatal 95 8-12

Nagyenyedi kisegítő takarékpénztár r. t.

Alaptőke: 200.000 korona.

Elfogad betéteket évi 5%o-ra. Előnyös kölcsönt nyújt váltóra és betéblázásra.

Nyitva minden hétköznap délelőtt 9-12 óráig.

3570 50

Hirdetéseket

felvesz lapunk kiadóhivatala.

„Kobrák“ féle magyar gyártmányu cipők raktára.

„Kobrák“ féle magyar gyártmányu cipők raktára.

„FEEOLIN“ - t.

Kédezz csak házlörvását, hogy a „FEEOLIN“ nem-e a legjobb kozmetikai szer a kéznek, a hajnak és fogaknak? A leglisztálatlanabb arc és a legcunyább kezek előkelő, üde, finomságot és alakot nyer a „Feeolin“ használatát által. A „Feeolin“ 42 legnemesebb és legfrissebb növényből előállított szappan. Jótállunk továbbá, hogy az arc redői és ráncai, bőrártái, (mitesser) és arcpörseccsek (wimmerli stb.) a „Feeolin“ használatát által nyomtalanul eltűnnek. A „Feeolin“ legjobb hajáztató - hajápoló - és hajszépítőszert, megakadályozza a hajkihullást, a megkopaszodást és a fejbetegségektől megóv. A „Feeolin“ egyben a legtermészetesebb és legjobb fogtisztítószert. A ki a „Feeolin“-t által andón szappan helyét használja, által és szép marad. Kötelezzük magunkat a pénz azonnali visszaadására. ha a „Feeolin“ használatát nem sikeres. Egy darab ára 1 kor., 3 darab 2,50 kor. 6 darab 4 kor., 12 darab 7 kor. Egy darab utáni pótló 20 fillér. 3 darabon fölül 60 fillér. Utánvételt 60 fillér el több. Megrendelhető FEITH u. 16. raktárban Bécs, VII. Mariahilferstr. 38.